

jeg undtager de Steder, hvor Domæner eller andre saadanne Staten tilhørende Eiendomme kunde komme til gennem Kommunen at deltage i Udgifterne. At Staten ogsaa er beredvillig til at foretage Noget for denne Sag paa en anden Maade, nemlig gennem Eftergivelse af Bygningsstat, have vi jo alle set af fremkomne Lovforslag. — Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger i Anledning af det, der er fremkommet, idet jeg vil anbefale Thinget dog at lade Sagen gaa videre og at medvirke paa den Maade, hvorpaa det lader sig gjøre, og hvorefter jeg senere skal til lade mig at stille Forslag til dens Fremme. Jeg haaber ogsaa, at Regeringen vil udtale sig derom, vi ville da faae at se, hvilke Hensigtsmæssighedsfridit, der senere kunne ske, og om det ikke er en Sag, der maatte kan blive tagen under Overveielse af Regeringen.

Indenrigsministeren: Jeg skal heller ikke fravaade det ærede Thing at lade denne Sag gaa videre, men jeg skal dog paa den anden Side strax sige, at, saaledes som Forslaget foreligger, kan jeg ikke acceptere det, og jeg maa trods det, som den ærede Forslagsstiller har udtalt, med Rigsdagsmændene for Kjøbenhavns ikke Balmads (Rumestad) hævde, at det Princip, som Forslagsstilleren vil gjøre gjældende i dette Lovforslag, er et ganske andet end det, som man finder i vor hidtidige Lovgivning og navnlig i Loven af 4de Juli 1850. Jeg vilde, naar den ærede Forslagsstiller ikke i de Bemærkninger, hvormed han begyndte denne Sags Behandling, havde søgt at begrunde sin Paastand om, at der var Trang til et slikt Lovforslag, have spurgt ham, om han havde Kundskab om, at der var en saadan Trang tilstede, men jeg maa formode, at han mener, at der er en Trang dertil. Jeg maa for mit Vedkommende sige, at det forekommer mig, at netop de Bemærkninger, hvormed han her ledstagede Forslaget viste, at der ikke var Trang til det, og jeg vil derhos gjøre opmærksom paa, at ligesom der i de sidste 12—13 Aar kun har foreligget Ministeriet fire Tilfælde, saaledes er det mig ikke bekendt, at der for Tiden er yttret Trang nogetsteds fra med Undtagelse af, at der mundtlig er kommet mig en Betsagelse for Dre over, at Jernbanefunktionærene i Aarhus have megen Vanskelighed ved at finde Boliger. Det der skulde være Spørgsmaal om, naar det ærede Medlem vil fastholde den Paastand, at det, der er Tale om her, er det samme Princip, som ligger til Grund for Loven af 4de Juli 1850, skulde jo være det: Har det vist sig umuligt eller forbundet med særdeles Vanskeligheder for Kommunen at skaffe sig Byggepladser for den Slags Boliger? Men det Mødsatte er Tilfældet. Det, som det ærede Medlem ophyste, var, at Kommunerne og navnlig Kjøbenhavns Kommune frivillig uden nogenomhelst Lovs Tvang have truffet de Foranstaltninger,

som de have anset for at være nødvendige for at afhjælpe de Under, som mulig kunde fremkomme, og dersom det ærede Medlem har lagt Mærke til Aviserne i disse Dage, vil han have set, at ved den igaar faldne Flyttedag har der i det Sele kun været fire husvilde Familier, som det Offentlige har maattet tage sig af. Men det, som jeg væsentlig har imod Lovforslaget, er, at man trods og tværtimod det Princip, der er opstillet i Loven af 4de Juli 1850, indrømmer den Husvilde en Ret lige over for Kommunen og vel at mærke ikke en Ret til at fordræ Husly, men en Ret til at faae en Leilighed, saaledes som han nu ønsker at faae den (Afbrudelse af Winther). Jeg beder om Forlæelse, man etablerer her en Tilstand, hvorefter den, som ikke kan skaffe sig en Bolig for en Sættedel af sin Indtægt, saaledes som han maatte ønske den, blot ved at henvende sig til Overigheden, kan strax være sikker paa at faae en Bolig, udstyret med alt det, som maa anses for at være passende for en Mand i hans Stilling. Dette er efter min Mening at gaa meget for vidt. Det er ikke blot at paalægge Kommunen en Bygde, der paa sine Steder kan blive i høj Grad trykkende, men det er overhovedet at føre det Offentlige ind paa Steder, hvorfra det efter min Formening helst maa holdes ude, og hvor det ikke skal blandes ind, undtagen naar der er en virkelig Trang eller Nødvendighed tilstede. Men der er en anden Side af denne Sag, som jeg ikke vil undlade at henlede Opmærksomheden paa. Er det rigtigt i dette Dilemma, hvor der synes at være en ønskelig Bevægelse, vel at mærke frivillig, for at skaffe gode, sunde Boliger for de Klasser af Samfundet, som der her nærmest er Tale om, at etablere et Lovforslag, der synes at maatte svække netop denne private Bevægelse og svække Vedkommendes egen Interesse for at gjøre, hvad der staar i deres Magt for at skaffe sig selv uden det Offentliges Mellemtkomst passende og gode Boliger. Det lader sig slet ikke negte, at Loven af 4de Juli 1850 ikke giver den Trængende nogen Fordring paa Kommunen, men den giver Kommunen en Ret til, naar den ikke kan fyldestgjøre den Forpligtelse til at skaffe Bolig, der ved Forholdets Natur og gennem den bestaaende Praxis har udviklet sig, da at kunne lade expropriere det dertil fornødne Grundstykke, men der findes Intet i Loven om, at Kommunen forefter ikke har den mindste Indskyldelse paa hele dette Spørgsmaal, hvilket den ikke har efter det ærede Medlems Forslag; ei heller findes der nogenomhelst Forskrift om, hvorledes den Bygning skal være, som Vedkommende har Ret til at forlange. Det er efter min Formening en Fordring, som ikke med Billighed kan stilles, og en Fordring, som ikke bør favoriseres gennem en Lov. Jeg vil sige, at dersom det ærede Medlem vil indskrænke sig til at søge de Bestemmelser, som ere gjennemførte i Loven af 4de Juli 1850, overførte ogsaa paa Kjøbstæderne, og, om det